

Polsko-Słowacka Komisja Historyków przy
Instytucie Historii PAN oraz Słowackiej Akademii Nauk
mają zaszczyt zaprosić na międzynarodową konferencję

SPOIWA • SPLOTY • KONFRONTACJE

RELACJE KULTUROWE W EUROPIE ŚRODKOWEJ NA PRZESTRZENI DZIEJÓW

Europa Środkowa od czasów średniowiecza była obszarem koegzystencji i przenikania się różnych kultur, a zarazem konfrontacji między nimi. Wychodząc z założenia, że kultura jest w swojej istocie relacyjna, pragniemy skupić uwagę badawczą właśnie na relacyjności jako na perspektywie, która pomaga zrozumieć złożoną historię tego makroregionu.

Celem konferencji jest zrewidowanie sądów o relacjach między poszczególnymi kulturami, wyodrębnionymi jako osobne podmioty, oraz o relacjach w ich dynamicznych strukturach wewnętrznych; przemyślenie modeli relacyjności w obrębie kultury na przestrzeni dziejów – od średniowiecza do współczesności. Chcemy zastanowić się zarówno nad granicami kulturowymi w skali makro, jak i nad lokalnym, swojskim, kontekstem relacyjności, a także nad tym, jak doświadczenie relacyjności wpływało na światopogląd i poczynania mieszkańców tego makroregionu.

Odwołujemy się do relacyjności nie tylko w znaczeniu, jakie temu terminowi nadały dwudziestowieczna lingwistyka zainspirowana poglądami Ferdinanda de Saussure'a (relatywność sytuacyjna, struktura jako układ różnic), ale interesują nas także relacje w ujęciu transkulturowym (Wolfgang Welsch i in.), relacje centro-peryferijne (Ján Bakoš, František Novosád i in.) i aktualne teorie komparatystyczne.

Do podstawowych zagadnień zaliczamy:

- kontakty międzykulturowe i ich pokłosie w działalności i wytworach ludzkich;
- struktury i relacje wewnątrz-kulturowe: konserwatyzm i kosmopolityzm, tradycja i nowoczesność, modernizacja; siły państwowotwórcze a lokalność; mniejszości itp.;
- międzynarodowe i międzypaństwowe kontakty kulturowe: współpraca na gruncie polityki, nauki, edukacji, publicystyki, literatury, sztuki, muzyki, teatru, turystyki; prezentacje krajów na arenie światowej, tworzenie wizerunku państwowego; propaganda, wystawy powszechne itp.;
- pogranicza: tożsamość mikroregionów w świetle zmian cywilizacyjnych i politycznych, plebiscyty i ich odbicia w kulturze itp.;
- społeczności i osobowości poliwalentne i hybrydowe;
- relacje kulturowe z perspektywy chrześcijańskiego dziedzictwa Europy;
- lokalność a globalizacja: makronarracje i mikrohistorie;
- kwestia metodologii i dydaktyki historii i kultury w krajach Europy Środkowej.

Jesteśmy otwarci na propozycje referatów wykraczające poza wymienione pola badawcze, jeśli przyczynią się do poszerzenia wyznaczonych horyzontów poznawczych. Zapraszamy historyków, historyków literatury, sztuki oraz kultury, badających Europę Środkową.

Termin nadsyłania zgłoszeń to **30 kwietnia 2023 r.** (na: aleksander.lupienko@ihpan.edu.pl)

Decyzja dotycząca przyjęcia zgłoszeń zostanie ogłoszona do końca maja 2023 r.

Konferencja odbędzie się w dniach **7–9 listopada 2023 r.** w Muzeum Śląskim w Katowicach

Językami konferencji są: polski, słowacki, angielski

Organizatorzy:

Polsko-Słowacka Komisja Historyków
przy Instytucie Historii PAN oraz Słowackiej Akademii Nauk
Muzeum Śląskie w Katowicach

Partnerzy:

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk
Uniwersytet im. Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy
Ambasada Republiki Słowackiej w Warszawie

Poľsko-slovenská komisia historikov pri Inštitúte Histórie Poľskej akadémie vied a Slovenskej akadémie vied pozývajú na medzinárodnú vedeckú konferenciu

SPOJIVÁ • PRIENIKY • KONFRONTÁCIE

KULTÚRNE VZŤAHY V STREDNEJ EURÓPE V PRIEBEHU DEJÍN

Stredná Európa bola od čias stredoveku priestorom spolužitia a prenikania rôznych kultúr a zároveň konfliktov medzi nimi. Vychádzajúc z predpokladu, že kultúru v jej podstate tvoria prieniky, spojenia a spory, chceme obrátiť výskumnú pozornosť na kultúrne vzťahy a poňať ich ako perspektívu, ktorá pomáha pochopiť zložitú históriu tohto makroregiónu.

Cieľom konferencie je revidovať postoje ku vzťahom medzi jednotlivými stredoeurópskymi kultúrami, rozpoznávanými ako autonómne entity, ale tiež uchopiť a pochopiť dynamiku vnútrokultúrnych vzťahov. Zároveň nám ide o reflexiu modelov kultúrnych vzťahov v priebehu dejín – od stredoveku až po súčasnosť. Chceme uvažovať tak o kultúrnych hraniciach na makroúrovni stredoeurópskeho regiónu, ako aj o lokálnom kontexte a napokon aj o tom, ako skúsenosť vzťahov ovplyvnila svetonázor a konanie obyvateľov strednej Európy.

Problematiku vzťahov chápeme nielen vo význame, ktorý v dvadsiatom storočí určila lingvistika ovplyvnená názormi Ferdinanda de Saussure'a (situačná relativita, štruktúra ako systém rozdielov), ale zaujímajú nás aj vzťahy v transkultúrnom pohľade (Wolfgang Welsch a iní), centro-periférne vzťahy (Ján Bakoš, František Novosád, a iní) a tiež aktuálne komparatistické teórie.

K základným problémovým okruhom patria:

- medzikultúrne kontakty a ich kultúrotvorný potenciál;
- medzinárodné a medzištátne kultúrne kontakty a vzťahy: spolupráca v oblastiach politiky, vedy, vzdelania, publicistiky, literatúry, umenia, hudby, divadla, turizmu; prezentácie krajín na svetovej aréne, vytváranie štátneho imidžu; propaganda, svetové výstavy;
- vnútrokultúrne štruktúry: konzervatizmus a kozmopolitizmus, tradícia a modernita, modernizácie; štátotvorné sily a lokálne; menšiny;
- pohraničia: identita mikroregiónov v kontexte civilizačných a politických zmien, plebiscity a ich reflexie v kultúre;
- polyvalentné a hybridné spoločnosti a osobnosti;
- kultúrne vzťahy z hľadiska kresťanského dedičstva Európy;
- lokálne/miestne a globalizácia: makronarácie a mikrohistórie;
- metodológia a didaktika histórie a kultúry v krajinách strednej Európy.

Organizátori konferencie sú prístupní aj návrhom príspevkov, ktoré presahujú uvedené oblasti, ak prispievajú k poznaniu riešenej problematiky. Pozývame historikov, historikov literatúry, umenia a kultúry, ktorí sa venujú výskumu strednej Európy.

Termín uzávierky prihlášok – **30. apríla 2023** (na: rastislav.koziak@umb.sk)

Prijate príspevku na konferenciu – 31. mája 2023.

Konferencia sa uskutoční v dňoch **7. – 9. novembra 2023** v Sliezskom múzeu v Katoviciach (Poľsko).

Rokovacími jazykmi konferencie sú: poľština, slovenčina, angličtina

Organizátori:

Poľsko-slovenská komisia historikov pri Inštitúte
histórie Poľskej akadémie vied a Slovenskej historickej
spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied
Sliezske múzeum v Katoviciach

Partneri:

Inštitút histórie Tadeusza Manteuffla Poľskej akadémie vied
Katedra histórie Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Historický ústav SAV v Bratislave
Velvyslanectvo Slovenskej Republiky vo Varšave

The Polish-Slovak Committee of Historians at the Tadeusz Manteuffel Institute of History, Polish Academy of Sciences, and the Slovak Academy of Sciences are pleased to invite you to the international conference

BINDING • TANGLING • CONFRONTING

CULTURAL RELATIONSHIPS IN CENTRAL EUROPE THROUGH THE AGES

Since the Middle Ages, Central Europe has been an area of coexistence, overlapping and confrontations between various cultures. Presuming that culture is relational, we would like to focus on this aspect of culture as key to understanding the versatile history of the macroregion in question.

The conference aims to revise the notions about relationships between different cultures, conceived as separate entities, and relationships within their dynamic inner structures. The conference also proposes to rethink the relational models employed in studying culture across epochs, from mediaeval through recent history. It sets out to revisit the issue of cultural boundaries on the macroscale along with the local, more familiar context of relationships, as well as the issue of how the experience of relationships influenced the worldview and endeavours of the people in the region in question.

We refer to the concept of relationship not only in the meaning it has gained thanks to twentieth-century linguistics, inspired by Ferdinand de Saussure (situational relationship, structure as the pattern of differences), but we are also interested in a relationship as a transcultural concept (Wolfgang Welsch and others), the relationship between the centre(s) and periphery (Ján Bakoš, František Novosád and others) and the current comparativist theories.

The chief fields of interest include:

- inter-cultural relationships and their aftermath in human actions and products;
- inner-cultural structures and relationships: conservatism and cosmopolitanism; tradition and modernity; modernisations; state-generic power and localness; minorities etc.;
- international and inter-state cultural contacts: collaboration in politics, science, education, journalism, literature, art, music, theatre, and tourism; showcasing states to international audiences; state branding and propaganda; international exhibitions etc.;
- borderlands: the identity of microregions in light of the civilisational and political transformation, plebiscites and their imprint on culture etc.;
- polyvalent and hybrid communities and personalities;
- cultural relationships from the perspective of the European Christian heritage;
- localness and globalisation: macro-narrations and microhistories;
- the issue of methodology and didactics of history and culture in the Central European states.

We are also open to paper proposals beyond the abovementioned fields if they can contribute to widening the research perspective. We invite historians and historians of art, literature and culture who investigate Central Europe.

Applications with abstracts and short CVs should be submitted by **30 April 2023**, to: aleksander.lupienko@ihpan.edu.pl
Notification of acceptance will be sent by 31 May 2023.

The conference will be held at the Silesian Museum in Katowice on **7–9 November 2023**.

A post-conference book is planned to be published. The conference languages are Polish, Slovakian and English.

Conference organisers:

Polish-Slovak Committee of Historians at the Tadeusz Manteuffel Institute of History, Polish Academy of Sciences and the Slovak Academy of Sciences
Silesian Museum in Katowice

Conference partners:

Tadeusz Manteuffel Institute of History,
Polish Academy of Sciences
Matej Bel University in Banská Bystrica
Embassy of the Slovak Republic in Warsaw